

**בית משפט השלום ברחובות**

נק לאומי לישראל בע"מ ואח' נ' סער פתרונות בירוק בע"מ ואח'  
בארכיב

כבוד השופט איל באומגרט בנק לאומי לישראל בע"מ ב"כ עו"ד מיכאל רוהר נגד	בפני התובעת הנתבעת שכנגד
1. סער פתרונות בירוק בע"מ 2. גיא שמעון סער ב"כ עו"ד אביעד אטינגר, עו"ד מיכל כהן-מלכה	הנתבעים התובעים שכנגד

הקיקה שאושרה:

[חוק שיקים ללא כיסוי, תשמ"א-1981: סע' 10](#)

[חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965](#)

[חוק הבנקאות \(שירות ללקוח\), תשמ"א-1981](#)

[חוק החוזים \(חלק כללי\), תשל"ג-1973](#)

[חוק החוזים \(תרופות בשל הפרת חובה\), תשל"א-1970: סע' 10](#)

[פקודת הנוזקים \[נוסח חדש\]: סע' 35, 64](#)

ספרות:

[ג' שלו, דיני חוזים - החלק הכללי](#)

מיני-רציו:

\* בית המשפט הורה לבנק לפצות את התובעים בגין הנוזקים שנגרמו להם בעקבות הגבלת חשבון שלא כדו"ן. נפסק, כי הבנק הפר באופן בוטה וחד צדדי את הנהגה שהיה קיים בינו לבין החברה וזאת אף מבלי שהודיע לתובעים על כך.

\* נזיקין – אחריות – בנק

בית המשפט נדרש לתביעה שהגישה התובעת לתשלום יתרת חוב בחשבונה של הנתבעת 1, בתוספת ריבית ותביעה שכנגד שהוגשה נגד הבנק בגין הנוזקים שנגרמו לנתבעים בעקבות הגבלת חשבון שלא כדו"ן, כטענתם.

בית המשפט פסק כלהלן:

--- סוף עמוד 1 ---

החלטת בית המשפט הודו בערעור על הגבלת חשבון בנק מכוח סעיף 10 לחוק השיקים ללא כיסוי, אינה מהווה השתק פלוגתא בהתייחס לטענות כלפי התנהלות הבנק במסגרת תביעה אזרחית.

מראיות הבנק, עולה כי חשבון החברה נהנה ממסגרת אשראי "גמישה". הבנק נהג להעמיד לחברה – לא רק לבקשתה אלא גם מיוזמתו שלו – מסגרות אשראי זמניות לפרקי זמן קצרים בנוסף למסגרת אשראי הקבועה, על מנת לאפשר כיבוד שיקים במצבים של יתרות חובה וחריגה מהמסגרת. הבנק נהג לכבד את השיקים המוגשים לפירעון במצבים של חריגה גם מבלי להעמיד מסגרות אשראי נוספות וזמניות אלא גם כנגד הבטחה להורמת כספים או כנגד הפקדת שיקים מעותרים.

בנסיבות הוכח, כי הבנק הפר באופן בוטה וחד צדדי את הנהגה שהיה קיים בינו לבין החברה. התנהלות כוחנית ודורסנית זו מהווה הפרת חובת תום הלב וחובת האמון החלות על הבנק ביחסו המיוחדים מול הלקוח.

הנוזקים כגון פגיעה בדירוג האשראי וסירוב למתן אשראי הינם נזקים שיש לצפותם והינם בתחום הסיכון הנובע ללקוח כתוצאה מהגבלת חשבון.

**פסק דין**

-

1. לפני תביעה שהגישה התובעת (להלן: "הבנק" או "בנק לאומי") לתשלום יתרת חוב בחשבונה של הנתבעת 1, בתוספת ריבית נכון ליום הגשת התביעה ע"ס 23,544 ₪ ותביעה שכנגד שהוגשה נגד הבנק בגין הנוזקים שנגרמו לנתבעים בעקבות הגבלת חשבון שלא כדו"ן, כטענתם.

2. הרקע העובדתי והשתלשלות העניינים שברובם אינם שנויים במחלוקת הינם כדלקמן:

הנתבעת 1 (להלן: "החברה") ניהלה בבנק לאומי חשבון עסקי דביטורי מיום 17/4/08.

הנתבע 2 (להלן: "סער") הינו הבעלים של החברה, החתום בבנק על כתב ערבות מתמדת ללא הגבלת סכום.

ביום 15/1/09 סורב על-ידי הבנק שיק ע"ס 19,910 ₪ שהוצג לפירעון מסיבת "אין כיסוי מספיק" (אכ"ס). באותה עת (ועד ליום 15/2/09) היה בחשבון החברה פיקדון שקלי בסך 50,000 ₪ ללא כתב קיזוז או שיעבוד להבטחת החובה בחשבון כנגד פיקדון זה.

ביום 14/6/09 התקבלה בבנק פניית החברה בבקשה לגרוע את השיק שסורב ביום 15/1/09 ממצבת השיקים ללא כיסוי. ביום 18/6/09 הודע לסער כי פנייה זו נדחתה על-ידי הבנק.

ביום 8/10/2009, פנה סער טלפונית לבנק והודיע באמצעות נציגת הבנק, הגב' נאוה, כי הוא נמצא בשירות מילואים וכי הוא צופה חריגה ממסגרת אשראי בחשבון ומבקש לכבד את השיקים שיוגשו לפירעון על אף החריגה, כנגד הפקדת שיק שאמור להתקבל תוך תקופה קצרה מערייית יבנה.

### --- סוף עמוד 2 ---

ביום 11/10/09 הוצגו לפירעון בחשבון שלשה שיקים אשר סורבו על-ידי הבנק ביום 12/10/09. ביום 12/10/09 הוצגו לפירעון שלשה שיקים נוספים. שיקים אלו סורבו על-ידי הבנק ביום 13/10/09. כל ששת השיקים (להלן: "ששת השיקים") לא כובדו מסיבת "אכ"ס".

בהמשך סורבו על-ידי הבנק ארבעה שיקים נוספים.

ביום 22/7/2010 נודע לסער כי קיימת התראה על הגבלת החשבון בבנק לאומי החל מיום 1/8/10.

ביום 27/7/2010 פנתה החברה לבנק לאומי בבקשה לגרוע ממניין השיקים ללא כיסוי את ששת השיקים. ביום 15/8/10 דחה הבנק את בקשת החברה. לפיכך, ביום 7/9/10 הגישה החברה בקשה למתן צו מניעה זמני למניעת ההגבלה בחשבון ובקשה לפי [סעיף 10 לחוק שיקים ללא כיסוי](#), תשמ"א-1981 (להלן: "[חוק השיקים ללא כיסוי](#)") לגריעת ששת השיקים ממניין השיקים המסורבים.

בהחלטת בהימ"ש מיום 13/9/2010 ניתן צו מניעה זמני וסטאטוס החשבון הפך ל"מעוכב הגבלה".

ביום 10/8/2011 ניתן פסק-דין בו נתקבלה בקשת החברה לגריעת ששת השיקים ונקבע כי הגבלת החשבון על-ידי הבנק נעשתה שלא כדין הן בשל אי משלוח ההתראה על ההגבלה והן מאחר והיה לחברה יסוד סביר להניח כי השיקים יכובדו על-ידי הבנק.

### טענות סער והחברה:

3. לטענת הנתבעים, מקור החוב הנוטען בכתב התביעה של הבנק הינו בהפסקת פעילות בחשבון החברה אצל הבנק לאור הפרות בוטות ויטודיות מצדו של ההסכם בין סער לבין הבנק ושל החובות בהן חב הבנק לחברה ולכלל לקוחותיו.

לטענתם, החברה ניהלה את חשבונו בבנק לאומי ללא דופי, תוך שהיא, באמצעות סער, מיידעת את הבנק בהתפתחויות הדינאמיות בחשבון. גם ימים ספורים לפני סירוב ששת השיקים, פנה סער בהיותו בשירות מילואים ממשוך בצפון הארץ לבנק, באמצעות הגב' נאוה, בבקשה להגדיל את מסגרת האשראי, מאחר וצפה חריגה. בשיחה זו סוכם כי השיקים שיוגשו לפירעון יכובדו על אף החריגה כנגד הפקדת השיק מערייית יבנה שאמור לסלק את החריגה, ללא שינוי מסגרת האשראי. בניגוד למוסכם, לא כובדו השיקים, מבלי שניתנה על כך כל הודעה לסער או לחברה. לטענת הנתבעים, אין המדובר בהתנהגות חד פעמית של הבנק אשר בינואר 2009 – ללא יצירת כל קשר עם סער או החברה - סירב לכבד שיק החברה ע"ש 19,910 ש"ח על אף שבחשבון היה אותה עת פיקדון יומי בסך 50,000 ש"ח.

עוד טוענים הנתבעים, כי ביום 22/7/10 מסרה לסער פקידה מבנק הפועלים בו מנהלת החברה חשבון נוסף, כי נתקבלה התראה על הגבלת חשבון החברה בבנק לאומי – החל

### --- סוף עמוד 3 ---

מיום 1/8/2010. משפנה סער לבנק לאומי, נאמר לו כי נשלח מכתב התראה דרך המערכת הממוחשבת וייתכן וקיימת בעיה בדואר. על אף בקשתו, לא קיבל סער עותק ההודעה על הגבלת החשבון בבנק לאומי או פרטים לגבי עשרה שיקים שסורבו ונאמר לו כי ניתן לקבל את הפרטים תוך הגשת בקשת בירור שהמענה לה יתקבל בתוך שבועיים. זאת כשהגבלה צפויה להיכנס לתוקף ביום 1/8/2010. כתוצאה מכך, לא עמדה בפני החברה כל אפשרות להתגונן מפני רוע הגזירה.

משביום 15/8/2010 נדחתה על-ידי הבנק פניית החברה מיום 27/7/2010 לגרוע ממניין השיקים שסורבו במהלך השנה האחרונה את ששת השיקים, נאלצה החברה להגיש ערעור לפי [סעיף 10 לחוק שיקים ללא כיסוי](#), תשמ"א-1981 ובקשה לצו מניעה זמני. מתן צו מניעה ביום 13/9/2010 ששינה את סטאטוס החשבון מ"מוגבל" ל"מעוכב הגבלה" וקבלת ערעור החברה ביום 10/8/2011 בו בוטלה ההגבלה ונקבע כי זו הוטלה על חשבון החברה שלא כדין, לא היה בהם מבחינת החברה כדי להושיעה. הגבלת חשבון החברה בבנק לאומי, בנסיבות בלתי מוצדקות ועיכוב ההגבלה עד לביטולה הסופי, כשנה לאחר שהוטלה, גרמו לסער ולחברה לנוקים מצטברים כבדים והביאו את החברה על סף קריסתה. לטענתם, בנקים אחרים התייחסו לחברה כאילו חשבונו הוגבל בפועל ולא היו מוכנים לפתוח לה חשבון או להעניק לה אשראי. החברה נאלצה להחליף את התכנית העסקית בתכנית הבראה, לצמצם בכוח אדם, למכור רכוש קבוע ולצמצם נפחי פעילות. לטענתם, עד היום נגרמים להם נזקים כבדים בשל פגיעה בדירוג החברה, פגיעה בשמה הטוב ועוד.

לטענת סער והחברה, התנהלות הבנק מהווה הפרת הסכם מפורש עם נציגותו, הפרת חובת תום הלב וחובת האמון וכן עולה כדי רשלנות חמורה.

לטענת הנתבעים בנסיבות התנהלות בנק לאומי יש לדחות את תביעתו לסילוק היתרה בחשבון ויש לחייב אותו בפיצוי הנתבעים בגין נזקיהם הכספיים וכן בפיצוי לטובתם ללא הוכחת נזק מכוח [חוק איסור לשון הרע](#) ובפיצויים עונשיים מכוח [חוק הבנקאות \(שירות ללקוח\)](#).

### טענות בנק לאומי:

4. הבנק אינו מכחיש כי ביום 6/10/2009 סוכם בין נציגותו לבין סער, כי השיקים יכובדו על אף החריגה ממסגרת האשראי בחשבון וזאת כנגד הפקדת השיק של עיריית יבנה וללא שינוי מסגרת האשראי. מנגד טוען הבנק כי משלא הופקד השיק כעבור מספר ימים, לא היה חייב לעמוד בהסכם ולפיכך נותק הקשר הסיבתי בין סירוב ששת השיקים לבין כל נזק לו טוענים הנתבעים.

בנוסף, טוען הבנק, כי משסורב השיק בחודש ינואר 2009 ובקשת החברה לגרוע ממניין השיקים המסורבים נדחתה, היה על סער והחברה לדעת כי קיום חריגה ממסגרת האשראי בחשבון תביא לסירוב שיקים נוספים.

### --- סוף עמוד 4 ---

עוד טוען הבנק כי משסורבו ששת השיקים, סער והחברה לא העלו טענה כלשהי כלפי הבנק בגין הסירוב אלא כעבור חודשים ארוכים, לאחר שסורבו שיקים נוספים, מניין השיקים המסורבים עבר תוך שנה עשרה שיקים וחשבון החברה בבנק לאומי הוגבל. לטענת הבנק, משהוגבל החשבון, לא היה

ביכולתו לגרוע בדיעבד ולאחר חודשים, שישה שיקים ממניין השיקים שסורבו ועל כן הפנייה מיום 27/7/2010 נדחתה.

עוד טוען הבנק כי לאחר שסורבו ששת השיקים, סורבו ארבעה שיקים נוספים, על סירובם אינם מוחים הנתבעים. לטענתו, לו היו הנתבעים מקפידים להפקיד כספים בחשבון ולמנוע סירוב שיקים נוספים במשך שנה, ששת השיקים כבר לא היו מובאים במניין השיקים המסורבים ולא הייתה מוטלת הגבלה על החשבון. מחדלם זה של הנתבעים מנתק, לשיטת הבנק את הקשר הסיבתי בין הפרת הסיכום הנוטען לגבי כיבוד ששת השיקים לבין הודעת ההגבלה והנוקים הנתבעים. לא זו אף זו, טוען הבנק כי הימנעות הנתבעים להפקיד כספים בחשבון על מנת למנוע הגבלתו, מעידה על כך שהנוקים הנתבעים על-ידם לא נגרמו בשל הטלת ההגבלה אלא בשל מצבה הכלכלי של החברה.

לטענת הבנק, נשלחה לנתבעים התראה על סירוב חמישה שיקים וכן הודעה על הגבלת החשבון. ההודעה נשלחה דרך מערכת ממוחשבת בדואר רשום לכתובת החברה ולא חלה על הבנק חובה שבדין לוודא קבלתן אצל הלקוח, מה גם, שעל-פי [חוק השיקים ללא כיסוי](#) והתקנות מכוחו אי קבלת ההודעה אינה פוגעת בכניסת ההגבלה לתוקף. לא זו אף זו, טוען הבנק, כי ביום 22/7/2010 הנתבעים כבר ידעו על קיום התראה ההגבלה שתיכנס לתוקף ביום 1/8/2010 ובחרו שלא לפעול להסרתה, בין היתר על-ידי בקשת צו מניעה. אף מחדל זה מנתק, לשיטת הבנק, כל קשר סיבתי בין ההגבלה לבין הנוקים הנתבעים.

בנוסף, טוען הבנק כי החשבון לא הוגבל בפועל בשל מתן צו מניעה מיום 13/9/2010 וכי החשבון היה "מעוכב הגבלה" ולא מוגבל. לטענת הבנק, אין הוא אחראי לנוזקים שנגרמו לנתבעים בשל התייחסות או מעשים של צדדי ג' וסירובם להעמיד להם אשראי או לפתוח חשבון ונוזק זה חורג מגדר "נוזק צפוי". לטענת הבנק, היה על הנתבעים להציג לפני אותם הגורמים את החלטת בית המשפט שהוציאה תחת ידו צו מניעה להגבלת החשבון ואת פסק-הדין המבטל את ההגבלה ואין הבנק אחראי על כך פסק-הדין המבטל את ההגבלה ניתן כעבור שנה מאז הטלתה.

## דין והכרעה:

5. כזכור, לטענת סער והחברה משקבע בפסק-דין חלוט בהליך לפי [סעיף 10 לחוק השיקום ללא כיסוי](#), כי חשבון החברה בבנק לאומי הוגבל שלא כדין, הרי שקיים השתק פלוגתא בכל הנוגע לשאלת האחריות ועל כן, ההליך הנוכחי עוסק בסוגיית הנוזק בלבד.

### --- סוף עמוד 5 ---

טענה זו בטעות יסודה, שכן תביעת סער והחברה מושתתת על עילות מכוח דיני חוזים ודיני נזיקין שהינן שונות בתכלית מהשיקולים המצדיקות גריעת שיקים ממניין השיקים המסורבים מכוח [חוק השיקום ללא כיסוי](#). כבר נפסק כי החלטת בית המשפט הן בערעור על הגבלת חשבון בנק מכוח [סעיף 10 לחוק השיקום ללא כיסוי](#), אינה מהווה השתק פלוגתא בהתייחס לטענות כלפי התנהלות הבנק במסגרת תביעה אזרחית. זאת, כיוון ש"השיקולים שביהמ"ש שוקל בבואו לדון בערעור לקוח שחשבונו הוגבל ע"י הבנק שונים מהשיקולים ששוקל ביהמ"ש בהליך אזרחי..." [\(תא \(תפ"י\) נולא \(1992\) התקנות שירותים וסחר נ' בנק לאומי לישראל \(פורסם במאגרים\) \[פורסם בבנו\]](#).

בענייננו, להבדיל מההליך לפי [סעיף 10 לחוק השיקום ללא כיסוי](#) במסגרתו נבחנה שאלת משלוח הודעה על הגבלה וקיום יסוד סביר אצל החברה לכיבוד השיקים, תיבחנה השאלה האם הפר הבנק את החובות החלות עליו מכוח דיני חוזים ודיני נזיקין והאם הפרות אלו מזכות את הנתבעים בפיצוי. בחינת שאלות אלו תיעשה, כאמור, במנותק מפסק-הדין מיום 10/8/2011.

6. החובות בהן חב תאגיד בנקאי כלפי הציבור בכלל וכלפי ציבור לקוחותיו בפרט הינן רבות ומגוונות ובראשן ניצבת חובת האמון. חובה זו שונה מחובת תום הלב המעוגנת ב**חוק החנונים** (חלק כללי) תשל"ג-1973 וחולשת על כל ענפי המשפט. להבדיל מחובת תום הלב החלה במהלך עסקים הרגיל, במסגרתם מחויבים הצדדים בסטנדרט מיינמלי של התנהגות ראוייה בבחינת "אדם לאדם – אדם", בשוק השירותים הבנקאיים המושתתת על מערכת יחסי כוחות שאינה שוויונית, הועלה הרף לרמה של חובת אמון שהינה בבחינת "אדם לאדם (או, נכון יותר, בנק ללקוח) – מלאך".

לעניין זה ראו בע"מ [5893/91 טפחות בנק משכנתאות בע"מ נ' צבאח](#) (פורסם במאגרים) [פורסם בבנו]. וכן בע"פ [122/84 מנצור נ' מדינת ישראל](#) (פורסם במאגרים), [פורסם בבנו], שם נקבע כי "הבנק ופקידיו אמורים לפעול בכל מה שקשור לכספי לקוחותיו המצויים בידו, כשהם מונחים על ידי שיקול של טובת הלקוח. יחסי הבנקים והלקוח הינם יחסי תלות של הלקוח בבנק..." וכי "בשל האמון הרב שהלקוח רוכש לבנק, נוטה הוא לעתים שלא לנקוט אמצעי זהירות מצדו להקדים פני נזק אפשרי, אמילו יש בכוחו לעשות כן".

באשר לחובת הזהירות המוטלת על הבנק במישור של דיני נזיקין, ההלכה נקבעה ב**דנ"א 1740/91 בנק ברקליס-דיסקונט בע"מ נ' פרוסט** (פורסם במאגרים), [פורסם בבנו], שם נקבע כי על הבנק לנהוג בזהירות ראוייה בשמירה על האינטרסים של לקוחו. בהתייחסו לשיקולים שיש להביא בחשבון בקביעת רמת הזהירות הנדרשת מנכס סביר כלפי לקוחותיו, נקבע כי יש לתת את הדעת להסתברות של סיכון אפשרי, להוצאות הנדרשות מהבנק ולקוחו למניעת הסיכון, לחומרת הנוזק הצפוי לשני הצדדים ולערך החברתי של הפעילות הנעשית באמצעות הבנק וביכולתם של הבנק והלקוח למנוע את הסיכון או לגרום לפיזורו.

על רקע הדברים הללו יש לבחון את עובדות המקרה שלפנינו.

### --- סוף עמוד 6 ---

7. עיון בתצהיר עדות ראשית מטעם בנק לאומי שניתן על-ידי הגב' נאוה אשר שימשה בתקופה הרלוונטית כקצינת אשראים בכירה, מעלה כי חשבון החברה בבנק לאומי התנהל "תוך חריגות ממסגרת האשראי המאושרות" (סעיף 7). עוד עולה מהתצהיר כי מפעם לפעם הוחלט, הן לבקשת החברה והן מיוזמת הבנק, להעמיד בחשבון מסגרות אשראי נוספות – זמניות – מעבר למסגרת הקבועה אשר עמדה ע"ס 50,000 ש. מסגרות אלו נועדו לאפשר חריגה זמנית מהמסגרת המאושרת על מנת לאפשר פירעון השיקים לטובת צדדים שלישיים. ההחלטות על העמדת מסגרות זמניות התקבלו, בין היתר, כנגד הבטחת החברה להזרמת כספים לחשבון בתוך זמן קצר וכנגד שיקים דחויים אשר היו מופקדים בחשבון (סעיפים 8-9).

8. הגב' נאוה העידה בחקירתה הנגדית כי לא כל פעם כשהיה איתות מהמערכת על החריגה מהמסגרת בוצעו שיחות לסער (עמ' 36 ש' 5-7). כך, העידה כי עד לסירוב ששת השיקים לא היה מקרה בו הבנק לא הגיע לפתרון מול סער והחברה וכי ענייני החריגות תמיד באו לידי פתרון בכיבוד השיק על-ידי הבנק או בהפקדת כסף (ש' 8-10). הגב' נאוה הוסיפה כי כחלק מהתנהלות הבנק מול הלקוח "בשיחות טלפוניות שמבררים עם לקוח שהוא בחריגה ומה קורה ואז כן, אני לא יכולה לזכור בוודאות אבל מול מה שהלקוח מבטיח אנחנו מסדרים את המסגרת כדי שלא תהיה חריגה וכן נוכל לשלם את השיקים" (עמ' 36 ש' 22-24).

9. עיון בדפי פירוט חשבון לאורך תקופת ניהול חשבון החברה בבנק הפועלים (נספח 2 לתצהיר הגב' נאוה) תומך בנאמר בתצהירה ובעדותה. מעיון בדפי החשבון כאמור, ניתן לראות כי החשבון התנהל תוך יתרות חובה שלעיתים אף חרגו ממסגרת האשראי. כך למשל, ניתן לראות כי בחודשים אוקטובר-נובמבר 2008, אוגוסט-ספטמבר 2009 ועוד, יתרות החובה בחשבון החברה נעו סביב 100,000 ש' ולעיתים אף יותר. חרף זאת, החשבון התנהל, השיקים כבדו ומדי פעם הופקדו סכומים שצמצמו את יתרות החובה - וכך לאורך כל תקופת ניהול החשבון.

10. בסעיף 14 לתצהיר הצהירה הגב' נאוה כי גיא התקשר מהמילואים וביקש לכבד את השיקים על אף החריגה, כנגד שיק שהיה אמור להתקבל מערייית יבנה תוך מספר ימים. לאור זאת סברה הגב' נאוה כי אין צורך במסגרת אשראי זמנית נוספת.

11. אין מחלוקת בין הצדדים כי חרף המוסכם בשיחה מיום 8/10/09 בין סער לגב' נאוה, בימים 12-13/10/2009 סירב הבנק לכבד את ששת השיקים, כפי שאין מחלוקת כי בטרם סורבו ששת השיקים, לא יצר הבנק קשר עם סער (סעיף 15 לתצהיר).

12. אם כן, מראיות הבנק, עולה כי חשבון החברה נהנה ממסגרת אשראי "גמישה". הבנק נהג להעמיד לחברה - לא רק לבקשתה אלא גם מיוזמתו שלו - מסגרות אשראי זמניות לפרקי זמן קצרים בנוסף למסגרת אשראי הקבועה, על מנת לאפשר כיבוד שיקים במצבים של יתרות חובה וחריגה מהמסגרת.

### --- סוף עמוד 7 ---

13. לא זו אף זו, הבנק נהג לכבד את השיקים המוגשים לפירעון במצבים של חריגה גם מבלי להעמיד מסגרות אשראי נוספות וזמניות אלא גם כנגד הבטחה להזרמת כספים או כנגד הפקדת שיקים מעותדים. בהגיונותו, הבנק אף לא העלה טענה לפיה כיבוד השיקים במצבים של חריגה מהחשבון נעשתה באופן חריג. נהפוך הוא, כתמיכה בטענתו בדבר ניתוק הקשר הסיבתי בין סירוב ששת השיקים לבין הנוזקים הנטענים, טען הבנק כי לאחר סירוב ששת השיקים, הוא כיבד שיקים אחרים שהוגשו לפירעון – בסכום כולל הדומה לסכום ששת השיקים (עמ' 38 לפרוטוקול). טענה זו, כפי שפורט בהמשך, אינה מלמדת על ניתוק הקשר הסיבתי אך מלמדת על התנהלות הבנק – הן לפני והן אחרי סירוב ששת השיקים – אשר, כדבר שבשגרה, נהג לאפשר לחברה לחרוג ממסגרת האשראי, כיבד שיקים חרף החריגות והעמיד מעת לעת מסגרות אשראי נוספות למשך מספר ימים. כל זאת, על מנת לאפשר, כדבר שבשגרה, כיבוד השיקים על אף חריגות ממסגרת האשראי הקבועה.

14. התנהלות זו בין הבנק לבין החברה לאורך כל תקופת ניהול החשבון, יצרה נוהג, השונה מתנאי הסכם פתיחת החשבון המקורי (לפני מסגרת האשראי עומדת, כאמור, ע"ס 50,000 ש'). מבלי להתעמק בבנכיי השאלה האם נוהג זה יצר חוזה חדש בין הצדדים, הרי שדי בקיומו כדי לקבוע כי החברה הייתה רשאית להסתמך על נוהג זה. לעניין זה ראו [בדנ"א](#)

"לבידור חובת הזהירות של בנק כלפי לקוחו, נזכר בראשית כיה קשר בין השניים הוא קשר של חוזה מכאן מסקנה נדרשת מאליה והיא זו, שבראש ובראשונה ייקבע יחסי השניים על-פי החוזה שנכרת ביניהם, ובגודרי אותו חוזה נכלול, כמובן אף מערכת יחסים ספציפית שנוצרה בין הבנק לבין לקוחו. נניח, למשל, כי בסניף הבנק בו מדובר נוצר נוהג בעניינו של לקוח פלוני ... כך בנוהג וכך בהסכם, מפורש או משתמע, בין הלקוח הספציפי לבין הסניף. במקרה מעין זה, למותר לומר, יקבעו אותו נוהג או אותו הסכם, והפרתם תחייב את הבנק..."

(לעניין ההסתמכות על נוהג ביחסי בנק-לקוח ראו גם תא (ת"א) מחסיני חשמל נ' בנק המזרחי המאוחד (פורסם במאגרים) [פורסם בנבו].

15. בעניינו, החברה הסתמכה – ובדין הסתמכה – על התנהלות הבנק הנוהג למצוא פתרונות שונים המאפשרים כיבוד השיקים, על אף שחשבונה מנוהל – כדבר שבגרה – ביתרות חובה וחריגות ממסגרת האשראי. בהקשר הזה, יש לדחות את טענת הבנק כי אי כיבוד שיק החברה ביום 19/1/09 היה צריך לאותת לחברה כי בעתיד יסורבו שיקים נוספים במקרה של חריגה. לא נטען על-ידי הבנק כי סירוב השיק בינואר 2009 היווה שינוי במדיניותו כלפי החברה ואף לא נטען כי במעמד סירוב השיק הובהר לסער ולחברה כי מדיניות הבנק משתנה ולא יכובדו עוד חריגות. כאמור, עיון בדפי פירוט חשבון מלמדים כי סירוב השיק בינואר 2009 מהווה התנהגות חריגה ואין בו משום שינוי בנוהג שהיה קיים עד כה. יתירה מזו, כעולה מטענת הבנק בחקירה הנגדית, גם לאחר סירוב ששת השיקים המשיך הבנק בנוהג הקיים וכיבד שיקים אחרים, בסכומים דומים.

#### --- סוף עמוד 8 ---

16. כאמור, אין מחלוקת כי הבנק לא יצר קשר עם סער בטרם סירוב ששת השיקים. זאת, כאמור בתצהיר הגב' נאוה, בשל הקושי ליצור קשר עם סער. ה"קושי" ביצירת קשר נבע מהימצאות סער בשירות מילואים – עובדה שהייתה ידועה לבנק, באמצעות הגב' נאוה. מצב העניינים בו הבנק רואה את עצמו רשאי לחרוג מהנוהג הקיים בין הצדדים ולהשתמש בשירות מילואים כתירוץ לאי יצירת קשר הינו מקומם, בלשון המעטה. במציאות הישראלית בה אדם – בין אם שכיר ובין אם עצמאי – מספר פעמים בשנה מתנתק משגרת חייו כשהוא נקרא לשירות מילואים פעיל, כחלק מחובתו על-פי חוקי המדינה, ותורם את חלקו לביטחונה – אין לקבל טענה כי הדברים נעשו כפי שנעשו בשל הקושי ביצירת קשר. מבלי להזכיר את החובות המוגברות החלות על הבנק, הרי שהגינות בסיסית, בנסיבות שנוצרו, חייבה אי נקיטה בשינוי ה"סטטוס-קוו" הקיים בין הצדדים, בטרם שובו של סער משירות מילואים.

17. העולה מן המקובץ הוא, כי הבנק הפר באופן בוטה וחד צדדי את הנוהג שהיה קיים בינו לבין החברה וזאת אף מבלי שהודיע על כך לסער ואפשר לו ולחברה להיערך בהתאם. התנהלות כוחנית ודורסנית זו מהווה הפרת חובת תום הלב וחובת האמון החלות על הבנק ביחסיו המיוחדים מול הלקוח.

18. יתירה מזו, אי כיבוד ששת השיקים, על אף סיכום מפורש מיום 8/10/09 בין סער לבין נציגת הבנק, שאינו כלל במחלוקת, מהווה הפרה בוטה של ההסכם ואי יצירת קשר עם סער או המתנה לשובו משירות המילואים שהובא לידיעת הבנק, מהווה אף הוא התנהגות בחוסר תום לב מצד הבנק. טענת הבנק כי משלא הופקד השיק של עיריית יבנה בעקבות השיחה מיום 8/10/09 בטל ההסכם, דינה להידחות. הגב' נאוה העידה, כאמור, כי הבנק מתקשר, כדבר שבשגרה ללקוחותיו הנמצאים בחריגה. בנסיבות בהן הבהיר סער כי הוא נמצא בשירות מילואים וביקש להסדר חריגה צפויה, התנהלות הבנק אשר מבלי ליצור קשר או להתמתן לשובו של סער, ימים ספורים (כך ממש!) לאחר השיחה והסיכום ביום 8/10/09 מסרב שישה שיקים, מהווה הינה התנהלות כוחנית, דורסנית ומהווה ללא ספק הפרה שלא כדין של ההסכם.

19. טענת הבנק לפיה השיק מעיריית יבנה ממילא לא יכול היה להוות בסיס להסכמת הבנק לכבד את השיקים שיוצגו לפירעון, מאחר והשיק הינו שיק עתידי שמועד פירעונו לחודש נובמבר 2009, דינה להידחות אף היא. מעבר לכך שטענה זו שזכרה לא בא ככתבי הטענות מהווה הרחבת חזית אסורה, הרי שכעולה מתצהיר ומעדות הגב' נאוה, הבנק הסכים לכבד את השיקים כנגד הפקדת השיק של עיריית יבנה – מבלי להתייחס למועד פירעונו ובשום שלב אף לא נטען על-ידי הבנק כי בשיחה מיום 8/10/09 נשאל סער על מועד פירעון השיק.

20. לא יכולה להיות מחלוקת, כי זכותו של הבנק לפעול אל מול הלקוח שחשבונו מצוי ביתרות חובה ולא לכבד את השיקים המוצגים לפירעון תוך חריגה ממסגרת האשראי המאושרות. עם זאת, ההלכה, כפי שהובאה לעיל, היא כי שימוש בזכות ייעשה בתום לב ועת המדובר ביחסי בנק-לקוח – ללא סטייה מחובת האמון המיוחדת המוטלת על הבנק. סירוב ששת השיקים, תוך הפרת הנוהג הקיים בין הצדדים והפרת הסכם מפורש שנכרת ביניהם, ללא

#### --- סוף עמוד 9 ---

הודעה ברורה ומספקת מראש מהווה הפרת נוהג והפרת הסכם מצד הבנק ומזכה את הנפגע מהפרה זו בפיצוי נזקיו הצפויים, כפי שידון בהמשך.

21. לא זו אף זו, מעבר להפרת הסכם ונוהג, סירוב חריג של ששת השיקים, ללא הודעה מראש בנסיבות של תביעה זו, מהווה הפרת חובת הזהירות הקונקרטית (ראו [תא \(ת"א\) 1794/95 חייק נ' בנק הפועלים](#) (פורסם במאגרים) [פורסם בנבו] והמושגית [\(תא \(ת"א\) 98757 בנק לאומי לישראל נ' מובילי ישראל מנשה ובניו](#) (פורסם במאגרים), [פורסם בנבו], המטילות על המוסד הבנקאי את ה"חובה לפעול בהתאם לעקרונות הגינות וסבירות. עקרונות אלה מחייבים את הבנק לשקול את השינוי בשיקולים ענייניים ולתת ללקוח התראה סבירה מראש על מנת לאפשר לו תקופת התארגנות סבירה". הפרת חובות אלו מהווה עוולת הרשלנות מצד הבנק מזכה אף היא את הנפגעים מההפרה בפיצוי נזקיו.

#### סוגיית צפיות הנזק:

22. צודק ב"כ הבנק הטוען כי אין לחייב את לקוחו אלא בגין הנזקים הצפויים. הן במידה והנזקים נתבעים מכוח [סעיף 10 לחוק החוזים \(תרופות בשל הפרת חוזים\)](#), [התשל"א-1970](#) והן במידה והם נתבעים מכוח [הסעיפים 35 ו-64 לפקודת הנזיקין \(נוסח חדש\)](#), הרי שמבין התנאים המצטברים לצורך הזכאות לפיצויים מצויים: קיום הנזק, הקשר הסיבתי בינו לבין ההפרה (סיבתיות עובדתית) וצפיות הנזק על-ידי המפר (סיבתיות משפטית).

23. תנאי הסיבתיות העובדתית נבחן בהתאם למבחן הסיבה שבלעדיה אין, כלומר על התובע להראות כי לולא ההפרה היה הנזק נמנע ואילו הקשר הסיבתי-משפטי נקבע עפ"י המענה לשלשה מבחנים חלופיים: מבחן הצפיות, מבחן הסיכון ומבחן השכל הישר. מבחן הצפיות בוחן האם המפר היה צריך לצפות כי ההפרה תביא לנזק. מבחן הסיכון בוחן האם הנזק הינו בתחום הסיכון שיצרה ההפרה. מבחן השכל הישר בוחן האם ההפרה תרמה בפועל לתוצאה או שגורם זר שולל את הקשר.

(ראו בספרה של ג' [שלו דיני חוזים – התרופות, לקראת קודיפיקציה של המשפט האזרחי](#), [ע"א 576/81 שמעון נ' ברדה](#), [ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש](#), [פורסם בנבו], [ע"א 1639/01 קיבוץ מעיין צבי נ' קרישוב](#) (פורסמו במאגרים) [פורסם בנבו].

24. מבחן השכל הישר אינו רלוונטי לעניינו. באשר למבחן הצפיות ומבחן הסיכון, הרי שאין אלא לצטט מחוות דעת ר"ח כהן שמונתה כמומחית מטעם בית המשפט הקובעת כדלקמן:

"במציאות הכלכלית הרווחת כיום ובכללה המערכת הבנקאית, להגבלת חשבון בנק ישנה השפעה מרחיקת לכת על בעל החשבון. בהתאם להוראות בנק ישראל והמפקח על הבנקים, מידע אודות חשבונות מוגבלים מוצג בשקיפות, כך שכל הגבלת חשבון גוררת אחריה סנקציות ואף סירוב למתן אשראי על ידי בנקים

#### --- סוף עמוד 10 ---

אחרים. ככל שמדובר בחשבון עסקי, הרי שפעולה כזו תביא על פי רוב לירידה בדירוג האשראי שלו ולפגיעה בשמו הטוב, בהקשר של מוסר תשלומים.

לאור האמור, אין לי כל ספק כי נגרמו לנתבעת נזקים שונים בגין הגבלת חשבונה על ידי התובעת..."

במילים אחרות, הנזקים כגון פגיעה בדירוג האשראי וסירוב למתן אשראי הינם נזקים שיש לצפותם והינם בתחום הסיכון הנובע ללקוח כתוצאה מהגבלת חשבונה.

25. טענת הבנק לפיה במועד סירוב ששת השיקים לא יכול היה לצפות את הנזקים הנטענים בהליך זה, דינה להידחות. כאמור, הבנק הפר את כל החובות האפשריות החלות עליו וחרג מסטנדרט הזהירות של בנק סביר, עת סירב לכבד את ששת השיקים. בעשותו כן, פתח הבנק במרוץ לקראת ההגבלה העתידית, שכן לאחר סירוב השיק בינואר 2009, עמד מניין השיקים המסורבים על שבעה. הטענה כי לא הוא שגרם להגבלה אלא סער והחברה שאפשרו בהמשך סירוב שיקים נוספים (עליו הם לא מוחים) אינה יכולה לעמוד לבנק מאחר ועומדת בסתירה מוחלטת לכל החובות המוטלות עליו על-פי כל דין. בנק המסרב בסיטונות שיקים, ברשלנות, תוך הפרת הסכם ונוהג, אמור לצפות כי סירובם יביא בסופו של יום להגבלה בחשבון.

26. הוא הדין לגבי הטענה כי אי הגשת הבקשה לצו מניעה בחודש יולי 2010, מיד משנודע לסער על קיום ההתראה על הגבלה בבנק לאומי החל מיום 1/8/10, מנתקת את הקשר הסיבתי. הטענה בנוסח "היית צריך לעצור אותי" לא יכולה לעמוד לבנק כשהיא נטענת במסגרת היחסים המאופיינים בפערי כוחות קיצוניים ועל כן דינה להידחות.

27. באשר לטענת הבנק כי לא יכול היה לצפות את הנזק הנטען מאחר והחשבון לא הוגבל בפועל אלא עבר לסטאטוס "מעוכב הגבלה" עד לביטולה הסופי בפסק-הדין כעבור כשנה, מופנה הבנק לתשובת ר"ח כהן לשאלות הבהרה שם הדגישה כי אין "ספק שנגרם לתובעת נזק בעקבות ההגבלה, בין אם החשבון בסופו של דבר, נחשב למוגבל ובין אם לאו וזאת מעצם חוסר הודאות שנוצר לגבי יכולת הפירעון של הנתבעת במהלך התקופה".

28. אף בתמלילי השיחות בין סער לבין נציגי בנק אוצר החייל ונציגי האתר "דן אנד ברדסטריט" עולה כי הגופים העסקיים אינם עושים הבחנה בין היות חשבון בנק בסטאטוס "מוגבל" לבין היותו "מעוכב הגבלה" וקשיי קבלת האשראי ודירוג האשראי בעניינה של החברה נובעים מהיותה "מעוכבת הגבלה" ועל אף ביטול ההגבלה בחשבון על-פי החלטת בית המשפט.

#### גיבה הנזק:

29. סער והחברה הגישו חוות דעת כלכלית של מר נצר, המתייחסת להשלכות הכלכליות של הגבלת חשבון החברה מיום ההגבלה - 1/8/2010 – ועד לחודש מרץ 2013. עפ"י חוות דעתו של מר נצר, נזקי החברה באו לידי ביטוי במספר מישורים, כגון היעדר יכולת לגשת למכרזים בשל מגבלת האשראי וחוסר יכולת לקבל ערבויות בנקאיות למכרזים,

#### --- סוף עמוד 11 ---

התקשוריות החברה קבלן משנה בעבודות שבהן יכלה לשמש כקבלן ראשי מול מזמיני עבודה, תשלומי ריבית יתר לאשראי בנקאי שניתן לחברה על-ידי בנק הפועלים, הצורך בהזרמת כספי הבעלים ומשפחתו, והצורך להתקשר עם משקיע נוסף בשנת 2011.

כעולה מחוות הדעת, הנזקים הכספיים שנגרמו לחברה מתבטאים באובדן רווחים של כ-1.5 מיליון ₪ ובירידת שווי מנייתיה בסכום שבין 2.0-1.3 מיליון. סך הנזק של החברה ובעלה נאמד על-ידי המומחה בסכומים שבין 2.8-3.5 מיליון ₪.

30. מטעם הבנק הוגשה חוות דעת ר"ח נעם סבו. בחוות דעתו חולק המומחה על הנחת בסיס של חוות הדעת של מר נצר שהוגשה מטעם סער והחברה לפיה הנזקים נגרמו להם כתוצאה מאי מתן אשראי. עוד חולק ר"ח סבו על שיטת חישוב הנזק בה נקט המומחה מטעם סער והחברה.

31. לאור הפערים בין קביעות המומחים ועל מנת לסייע בידי בית המשפט להכריע בסוגיית גובה הנזק כפי שבאי לידי ביטוי בחוות דעת מומחים מטעם הצדדים, מונתה ביום 18/9/14 מטעם בית המשפט ר"ח הגב' חמוטל כהן. בחוות דעתה, הבחינה המומחית בשלשה ראשי נזק עיקריים אשר נגרמו לסער כבעלים של החברה כתוצאה מהגבלת חשבון בנק: ירידת ערך מניות החברה, קרי ירידה בשווי החברה, אובדן הכנסות מהשקעה אלטרנטיבית של הכספים אותם נאלץ סער להשקיע בחברה לאחר הגבלת חשבונה ונזקי עגמת נפש. המומחית התייחסה בחוות דעת לשני ראשי נזק הראשונים ולא התייחסה לנזקים הבלתי ממוניים.

32. על מנת להעריך את היקף הירידה בשווי החברה בעקבות הגבלת חשבון בנק, סברה המומחית כי הדרך הנכונה הינה באמצעות חישוב שוויה ערב ההגבלה וביצוע תחשיב שוויה שלאחר ההגבלה, כאשר ההפרש בין שני הסכומים מבטא נכונה את הנזק שנגרם כתוצאה מהירידה בשווי החברה.

באשר לתחזית שווי החברה, ציינה המומחית כי זו נערכה על-ידיה באופן זהיר יותר מזה שהוצג בחוות הדעת מטעם סער והחברה ותוך עלייה הדרגתית יותר בהכנסותיה. עוד חלקה המומחית על שיעור הרווח הגולמי שבבסיס חוות דעתו של מר נצר וציינה כי השיעור שהוערך על ידו אינו מאפיין עסקים עשירים במסחר אלא עסקים העוסקים במתן שירותים. המומחית העריכה את שיעור הרווח הגולמי בשיעור של 23-33% מהכנסות החברה (בניגוד ל-46-55% שבחוות דעת מר נצר). נקודת מחלוקת נוספת בין המומחית לבין המומחה מטעם סער והחברה הינה בנוגע לשיעור הצמיחה אשר נלקח בחשבון בביצוע הערכת שווי שלאחר שנות התחזית. בניגוד למר נצר, הניחה המומחית, לשם הזהירות, הנחה שמרנית של היעדר צמיחה.

על-פי התחשיב שערכה המומחית, שווי החברה עקב ההגבלה בחשבון בנק, הלוקח בחשבון את התחייבויותיה לבעלים, עומד על 366,739 ₪. שווי החברה שלאחר ההגבלה עומד על 74,558 ₪. אי לכך, קבעה מומחית כי **הירידה בשווי החברה, מנקודת ראות הבעלים, עומדת על 441,296 ₪**.

#### --- סוף עמוד 12 ---

בנוסף, קבעה המומחית כי נגרם לסער נזק נוסף כתוצאה מאובדן רווחים בגין השקעה אלטרנטיבית של הכספים שנאלץ להשקיע בחברה לאחר שהוטלה הגבלה בחשבון בנק, בסך **₪31,515**.

סך הכל האמידה המומחית את הנזקים שנגרמו לנתבעים כתוצאה מהגבלת חשבון בנק בסך **473,000 ₪**.

33. בחקירתה הנגדית, השיבה המומחית כי כל הנתונים הרלוונטיים לערכית חוות דעתה עמדו לפניה (עמ' 14 ש' 25-23). עוד העידה המומחית כי חוות דעתה משקפת גם הפסד מביצוע הפרויקטים שהחברה נאלצה לבצע בשיטות פעולה עם גורמים נוספים (עמ' 15 ש' 18-13). המומחית עמדה מאחורי חוות דעתה בכל הנוגע לחישוב שווי החברה הלוקח בחשבון את כל המרכיבים הרלוונטיים (עמ' 15 ש' 30-27), לרבות עובדת מימון ההפסד על-ידי הבעלים (עמ' 16 ש' 17-1). המומחית אישרה כי חוות דעתה מבטאת איוון ראוי בין הוצאות המימון ורווחי החברה שהייתה חברה הפסדית ערב ההגבלה (עמ' 17 ש' 25-17).

באשר להפסדי רווחים מהפרויקטים השונים, הדגישה המומחית בתשובותיה לשאלות הבהרה כי הערכות מר נצר את הכנסותיה הצפויות של החברה מהמכרזים אליהם לא ניגשה בשל הגבלת חשבונה הינה אופטימית מדי ומתעלמת מהעובדה כי זכיה במכרזים אינה אירוע וודאי אלא תלוי מרכיבים שונים. המומחית עמדה מאחורי עמדתה גם בחקירתה (עמ' 19-18). המומחית הדגישה כי גם מרכיב של פיטורי עובדי החברה מהווה מבחינתה נזק ונזק זה נלקח בחשבון בהערכת שווי החברה שבוצעה על-ידיה (עמ' 20).

34. חוות דעת ר"ח כהן ומסקנותיה מקובלים על בית המשפט. מעבר להנחת יסוד של הפסיקה בכל הנוגע למקצועיות ואובייקטיביות של המומחה שמונה מטעם בית המשפט ומשמם כזרוע הארוכה, חוות דעת המומחית הינה יסודית, מאזנת ולוקחת בחשבון את כל הגורמים והמרכיבים הרלוונטיים. המומחית הסבירה היטב מדוע נקטה בהערכות ובשיטת חישוב שמרניות יותר מאלו שבבסיס חוות הדעת של מר נצר והסבר זה מקובל אף הוא על בית המשפט.

אי לכך, בית המשפט מאמץ את מסקנות ר"ח כהן וקובע כי סך הנזקים שנגרמו לחברה ולסער עומד על **473,000 ₪**.

35. באשר לטענת הבנק כי יש להבחין בין הנזק הנגרם לחברה לבין הנזק הנגרם לסער, דין טענה זו להידחות. הלכת דרין השוללת את זכות בעלי המניות לתבוע את נזקיהם אשר נקבעה בע"א 3051/98 דרין נ' חברת השקעות דיסקונט (פורסם במאגרים) [פורסם בנבו] אינה חלה בענייננו, שכן אין המדובר בנזק משני של בעל המניות המשתקף בנזקה של החברה אלא בנזק עצמאי ונפרד שנגרם לסער ואינו תלוי בנזק שספגה החברה כתוצאה מהתנהלות הבנק.

#### הנזק הלא ממוני:

36. בכתב התביעה עתרו הנתבעים לפיצוי בסך 100,000 ₪, ללא הוכחת נזק לטובת סער והחברה מכוח [חוק איסור לשון הרע](#), [התשכ"ה-1965](#) לטענתה בשל פרסום דבר ההגבלה בחשבון הבנק של החברה, קמה חזקה על החברה ואף על סער, כמי שמוזהה כבעליה, כי שיקים היוצאים תחת ידם מסורבים לפירעון.
37. הפסיקה הכירה באפשרות להשתית, בנסיבות מסוימות, עילה של תביעה נגד תאגיד בנקאי אשר סירב לכבד שיק שלא כדין או הגביל שלא כדין חשבון בנק, על הוראות [חוק איסור לשון הרע](#) (ראו [70402/00 גלוב קונסטרוקטינג אינק נ' בנק לאומי לישראל](#), [פורסם בנבו], [תא \(ת"א\) 25788/06 מעלה השרון נ' בנק הפועלים](#), [פורסם בנבו], [תא \(קרית\) איפרגן נ' הבנק הבינלאומי](#) (פורסמו במאגרים) [פורסם בנבו].
38. העולה מהפסיקה הוא כי סירוב שיק או הגבלת חשבון שלא כדין יש בהם כדי לבזות, להשפיל ולהציג את המסורב או המוגבל בחשבון כמי שאינו מסוגל לקיים את חיוביו הכספיים. עוד עולה מהפסיקה כי הגנת פרסום מכוח החובה שבדין אינו עומד לתאגיד הבנקאי בנסיבות כאלו, שכן בסיס החובה מותנה בקיום התנאי המקדמי לפיו החזרת השיק או הגבלת החשבון נעשה כדין.
39. עם זאת, נראה כי בנסיבות תביעה זו אין לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק מכוח [חוק איסור לשון הרע](#) לטובת החברה בשל הפגיעה בשמה הטוב, בין היתר בשל החפיפה שבין ראש נזק זה לבין הראש נזק של פגיעה במוניטין, שבה לידי ביטוי בשיעור הנזק הכספי כפי שחושב על-ידי המומחית בחוות הדעת. בתשובה לשאלות ההבהרה, הבהירה המומחית כי הפגיעה במוניטין החברה מגולמת בחוות דעתה בתוך שוויה שהתקבל מהחישוב שערכה. משכך, נראה כי פיצוי החברה בגין הפגיעה בשמה הטוב וזאת במקביל לפיצוי בגין נזקי ממון שנרמזו לה, בין היתר, בשל אותה הפגיעה, יהא בו משום כפל פיצוי.
40. תביעתו האישית של סער בשל הפגיעה בשמו הטוב לא הוכחה דייה. החשבון שהוגבל שלא כדין הינו חשבון החברה ולא חשבונו האישי של סער. בנסיבות אלו לא ניתן להסתפק בטענה הכוללת לפיה בהיותו מזוהה עם החברה, סער סובל עד היום מההשלכות של אותה ההגבלה (עמ' 33 ש' 1-2). בנסיבות כאלו, היה עליו לבסס, ברמת הוכחה המספיקה בהליך האזרחי, את הקשר שבין הגבלת חשבון החברה לבין הפגיעה בשמו הטוב של סער. בנטל זה לא עמד סער ומשכך, דין תביעתו לפיצוי בגין הפגיעה בשמו הטוב, נדחית.
41. הדרישה לפיצויים עונשיים נזנחה בסיכומים.
42. העולה מן המקובץ הוא כי על הבנק לפצות את סער ואת החברה בסך 498,000 ₪.
- בנוסף, ישלם הבנק לסער ולחברה את מלוא הוצאותיהם, בצירוף שכ"ט עו"ד בסך 45,000 ₪ (כולל מע"מ).
- הסכומים לעיל ישולמו בתוך 30 יום מהיום שאם לא כן, יישאו הפרשי ריבית והצמדה עד יום תשלומם בפועל.

43. בהיעדר המחלוקת לעניין שיעור יתרת החובה בחשבון החברה המתנהל בבנק ומשנפסק בתביעה שכנגד הפיצוי לכיסוי נזקי החברה עקב הגבלת חשבונו שלא כדין, תביעת הבנק לתשלום יתרת החוב של החברה מתקבלת במלואה. החברה תשלם לבנק סך של 23,544 ₪ כאשר לסכום זה מצטברת ריבית של 13.6% לשנה מיום התביעה ועד התשלום בפועל. הריבית בשיעור האמור תתוסף בכל ריבעון ותצטרף לקרן בכל ריבעון ותישא אף היא ריבית בשיעור האמור. שיעור הריבית ישתנה בהתאם לשינויי שיעור הריבית שיהיו נהוגים אצל הבנק ותצהיר פקיד הבנק יהווה ראיה לכאורה לכך. הוצאותיו של הבנק נלקחו בחשבון בפסיקת הוצאות בתביעה שכנגד.

**זכות ערעור כחוק.**

**ניתן היום, כ"ח סיוון תשע"ו, 04 יולי 2016, בהעדר הצדדים.**

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, תקנה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

איל באומגרט 54678313- /

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

תא (רח') 11-03-38014-03 בנק לאומי לישראל בע"מ נ' סער פתרונו בירוק בע"מ

[www.nevo.co.il](http://www.nevo.co.il)